

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
3 cor. $\frac{1}{4}$, 4-50 fil.

Pentru străinătate:
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$, an 12 cor. $\frac{1}{4}$, 24
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNL

Un șir garment:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește șosii
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

„Soartea preoților“.

Cetesc într'un număr mai proaspet al unui ziar unguresc la „Știrile zilei” despre „Soartea On. domni preoți”. Ceeace se spune acolo despre preoțimea reformată, respective despre situația nu tocmai de invidiat financiară a ei, se nimerește „mutatis-mutandis” și la noi. Se spune acolo, că congruă, ajutor de stat, se împart la preoțime cu întârzieri, cari în vremea asta scumpă fac multe mizerii preoților. Congrua scadentă la începutul lunii Ianuarie se împarte la sfârșitul acestei luni; cvincvenalele tot cu întârziere de o lună și mai bine, deși statul le-a asignat la vreme. Și întârzierile acestea sunt pricina a multor mizerii, foame, frig etc. Apoi dacă urgitează distribuirea acestor ajutoare capătă peste nas morală: așteptați, fiți cumpătați și pildă credincioșilor.

Nu odată s'a întâmplat, că preotul reformat numai cu protecție și poate cu bani împrumutați în nădejdea congruei a ajuns la făină și că abia odată în săptămână poate consuma carne. Dar cum se poată ajunge la carne mai des preotul rău dotat și cu banii neprimiți la vremea lor, când o găină și pe sate face 20 cor., când un porc e cu 600—800 cor., care sumă poate că niciodată nu o are întreagă.

Ca să fie mai evidentă slaba dotare a clerului aduce o pildă comunicată de un preot. În comitatul Csanád plata unui servitor este: locuință socotită în 60 cor., încălzire în 100 cor., 12 măji de grâu, 4 măji orz în preț de 760 cor., apoi loc de cucuruz în preț de 35 cor., mai primește apoi slănină, sare, crumpene, fasole care fac cam 570 cor., plată în bani 120 cor., la care se mai adaugă grădina, întreținerea unei

vaci și a unui porc. Așadar acest servitor are o plată anuală de ca. 2050 cor. Care și cât face plata unui preot ori învățator — încheie ziarul — nici nu se plătește să o mai spunem, căci ar da loc la supărări numai.

Până aici ziarul unguresc despre soartea preoților reformați. Dar ce să mai zicem noi, cari ajungem la congrua scadentă la începutul lui Ianuarie numai la scadența ratei a doua, la sfârșitul lui Iunie? Evident, că soartea noastră a multora este și mai grea.

Toate sunt înzecit de scumpe, plata e tot ca acum sunt 7—8 ani, venitele stolare nu se pot ridica fiindcă nația nu prea vrea să știe de așa ceva și așa ești avizat de celea mai multeori la biata de congruă, care vine mai totdeauna în ceasul al 13-lea.

Preavenerate autorități ridicați-vă glasul pentru noi, punevăți în cumpănă toată greutatea, ca să ne căpătăm la vreme plata, că suntem vrednici.

Fundațiunea

pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria.

Darea de seamă asupra anului adm. 1916.

Despre anul trecut, al cincilea al activității noastre de administratori ai „Fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria” nu avem mult de raportat. Stăruințele noastre în scopul augmentării averii fundamentale, stăruințe, care începuseră să dea rezultate destul de îmbucurătoare, au fost bruse întrerupte de evenimentele războiului cu România. Atunci ne-am sistat orice activitate și numai acum de curând am putut să reluăm firul lucrărilor noastre.

Intre astfel de împrejurări nu e mirare, dacă sporul în augmentarea averii fundamentale a rămas mult sub ceea ce tot dreptul așteptam. Și dacă nu ne-ar fi fost dat să primim două donațiuni mai mari, asupra cărora revenim cu cele de mai jos, acest spor ar fi fost mai mic ca ori și

când până acum. Așa însă, cu donațiunile numite, averea administrată de noi a crescut totuș în cursul anului trecut cu suma de Cor. 30,970-91 la Cor. 133,223-83.

Izvoarele din cari s'a realizat aceasta augmentare în averea fundațiunii sunt următoarele:

1. din dividende și dobânzi . . .	Cor.	5,018-89
2. > contribuiri diferite . . .	>	2,328-02
3. > donaț. Dlui Em. Ungureanu >	>	12,000-—
4. > > Dlui G. Pop de Băsești >	>	10,000-—
5. > > pentru fondul băncilor >	>	2,000-—
Total Cor.		31,346-91

sumă, din care substrăgând ajutoarele și cheltuielile de administrație de Cor. 376-— rezultă o augmentare curată de Cor. 30,970-91

*

Trecând la expunerea singuraticilor poziții, din cari s'a sporit averea fundațiunii, observăm:

1. Dividendele și dobânzile au crescut față de anul premergător cu Cor. 948-23 la Cor. 5,018-66. Creșterea aceasta însă, dacă nu ni-s'ar fi redus în mod simțitor etalonul depunerilor, ce le avem la bănci, ar fi fost mai însemnată.

2. Contribuirile diverse de Cor. 2,328-02 sunt mai mici ca ori și când până acum. Incassările sub acest titlu, în primii doi ani ai activității noastre, se apropiiau de Cor. 10,000-— anual. De astădată însă chiar și suma de Cor. 2,328-02 nu s'ar fi ajuns, dacă nu se găsiu două inimi mobile, cari să ne fi donat sume mai considerabile și anume fericita Doamna Ana Filip din Abrud, care ne-a testat Cor. 1000-— și un distins fruntaș al nostru, care dorește să rămână necunoscut și care ne-a trimis Cor. 500-—, în acțiuni de bancă. Pe lângă aceste contribuiri au mai donat „Cassa de păstrare” din Săliște Cor. 100, ca a cincea rată anuală din suma de Cor. 500-— votată nouă încă în 1912, iar „Sentinela”, din Satul-nou, când depozitele spre fructificare i-au ajuns la 1 milion cor., încă și-a adus aminte de noi și ne-a trimis Cor. 50-—. Celelalte sume sunt contribuiri mărunte, transpuse prin „Românul” și „Drapelul”, ori trimise direct la administrația fundațională.

3. Dar donațiunile cele mai frumoase le-am primit dela doi bărbați distinși din generațiunea veche, prea bine cunoscuți poporului nostru pentru bunele lor sentimente de adevărați jertfitori. Cel dintâi este Dl *Emanuil Ungureanu*, care încă înainte cu câțiva ani și-a donat întreaga sa avere Consistorului rom. gr.-or. din Arad și care din ceea ce și-a rezervat

pentru existența sa, a adunat în curs de 2 ani pentru noi suma de Cor. 12,000— cu care ne-a surprins în Iulie an. trecut. Fiind convins, că Românii din Ungaria, pentru câștigarea și apărarea drepturilor lor și pentru dezvoltarea lor culturală, economică și socială națională, vor avea totdeauna necesitate de o presă la înălțime, dl Ungureanu predă pentru toate timpurile suma de Cor. 12,000— fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria, ca organul administrativ al acestei fundațiuni să administreze suma acum predată, ca proprietate a fundațiunii, conform statutelor și regulamentelor în vigoare, dar separat, — iar din venitul anual optzeci de procente să se întrebuinteze la ajutorarea și eventual pensionarea ziaristilor, iar douăzeci de procente să se adaugă în tot anul la capital. Așa am urmat și așa vom urma și în viitor, iar „fondul Emanuil Ungureanu“, activat deja, va vesti pentru toate timpurile numele și pilda bărbatului, care a trăit și a muncit numai pentru poporul său.

Al doilea donator este Dl *Gheorge Popp de Băsești*, venerabilul reprezentant al unei generațiuni dintre oamenii noștri cei mai vrednici. De mult aveam gândul — zice dânsul în scrisoarea ce a însoțit darul — să viu și din partea mea cu un ajutor pentru asigurarea sorții iubiților noștri ziaristi, cari s'au luptat și se luptă pentru drepturile poporului. Executarea acestui propus — continuă binefăcătorul nostru — s'a tot amânat, parte din cauza multelor afaceri, parte și din neajunsurile bătrânețelor, pentru că un om bătrân, când se gătește de o cale lungă și mare, trebuie să-și orânduiască toate ale sale, ca să fie gata a primi marea poruncă, „magna verba“. — Pentru noi donațiunea Dlui *Gheorge Popp de Băsești* n'a venit prea târziu. Ea a venit în un timp, când avem mai mare nevoie să se arate cu fapte, că fundațiunea

noastră merită și trebuie ajutată, fiind de cea mai mare importanță pentru viitorul poporului nostru. „Fondul *Gheorge Popp de Băsești*“ va îndemna, desigur și pe alții să-i urmeze; căci, cum însuși donatorul spune, „mulți, foarte mulți, lipsesc dintre frații noștri, cari ar fi datori și ar putea să vină cu ajutorul lor întru promovarea scopului măreț“.

»*Revista Economică*«.

(Va urma).

Revoluția din Rusia.

În parlamentul englez Bonar Law a făcut propunere de a-se trimite noului guvern rus o scrisoare de aderență, în care să-l felicite pentru ideile democratice, realizate prin marile mișcări a populațiunii.

Propunerea lui Bonar Law a fost acceptată și de Asquit, după care Rusia, prin delăturarea autocratismului concrescut cu trecutul Rusiei, a proclamat un guvern supus judecării unui popor liber.

*

Depeșele sosite din Petrograd comunică, că societatea muncitorilor au lansat afișe, cari anunță marile reforme democratice luate în programă de noul guvern.

O parte dintre aceste reforme vor fi realizate în decursul războiului și cealaltă parte după războiu.

Proclamațiile adresate poporului se încheie: Cetățeni! Aveți datorință sfântă să sprijiniți pe eliberatorii voștri. Cu toate puterile se conlucrați într'acolo ca noul guvern rus se poată satisface obligațiunilor contrase asuprași.

*

Între activitatea dumei și a societății muncitor este cea mai mare armonie.

Ziarele din Petrograd se ocupă cu proclamarea Rusiei de republică, ajungând la concluzia, că viitorul Rusiei e asigurat numai atunci, când țara după naționalități va fi divizată în deosebite republici. După ziarele italiene, Estlandul a primit autonomie deplină. În Caucaz sunt mari agitații pentru proclamarea autonomice.

*

Revoluția a izbucnit înainte de a-se încheia pace separată. Stagnarea generală a acțiunilor strategice de pe frontul ostic, — scrie »*Nationalzeitung*« — s'a întâmplat cu consens comun. Ministrul Protopopov, pe baza unei clauzule a pactului de Londra, trata despre posibilitatea încheierii păcii. Asemenea și Țarul, după cum arată actele diplomatice aflate de câțiva membrii ai dumei, — a fost aplicat pe lângă anumite condiții, să încheie pace.

*

Arhiducele Cyrill, admiralul marinei rusești, s'a exprimat despre rezultatele revoluției în modul următor: — *Eu și lachaiul meu avem drepturi egale*. Sub regimul vechiu, supus stăpânirii absolutiste a țarului, războiul era pierdut pentru noi. Sistemul de domnire n'a putut fi schimbat de sfaturile lui Protopopov și Stürmer, cari vedeau revoluția mare ce amenința cu prăbușirea țarismului. Țarevna, care

FOIȚA.

Cuvântare funebrală

ținută în biserica parohială-catedrală din Gherla la îngropăciunea avocatului Dr. Iuliu Pordea în 1 Febr. 1917, de Dr. Victor Bojor, paroh-protopopul Gherlei.

Motto: »Adu-ți aminte de judecata mea, că așa va fi și a ta, mie ieri, ție astăzi.«
Inț. I. Sirah 38. 24.

Moare cineva în o familie, fie aceea de rând, fie de neam mare, fie săracă ori bogată familie... moartea îndată face schimbare de fețe, schimbare în haine, în judecăți, schimbare în toate persoanele din familie. Atunci pe toți li auzi zicând: cu toții avem să murim, moartea ne așteaptă pe toți, nu-i nimic mai sigur ea moartea... Fiecare găsește de însușirile cele bune și alese ale mortului, la toți li e milă de el, mulți înși cumpănind bine vieța omenească și văzând scurtimea ei, deșărtăciunea ei, nădejdlile risipite, imprăștiat, amăgitoare — se hotărăsc să se spovedească, să-și înșchimbe vieța.

Jalnicilor ascultători! moartea este o mare predică, un mare predicator; ea e în stare să schimbe inimile tuturor... De am

ținea bine minte predica ce ne-o dă moartea, noi am trăi o vieță nevinovată și am avea o moarte bună. Oh dară ce lucru însemnat este a asculta predica morții. Și dacă vrem să o ascultăm, moartea ne predică pretutindena, amvonul ei e în tot locul, școala ei e pururea deschisă...

Din prilejul acestui caz jalnic de moarte a fruntașului neamului nostru Iuliu cândva Pordea, învățătura sau predica despre moarte o vom lua din înțelepciunea lui Sirah, unde se cuprind frumoase și minunate învățături despre tot felul de lucruri, despre vieță, și despre moarte. În capul 38 e vorbă despre moarte, despre doftori și leacuri în boală, cum trebuie să plângem pentru morți, ce să gândești la îngropăciuni... Iacă între altele, ce se cetește în acel cap: *Adu-ți aminte de judecata mea, că așa va fi și a ta.*

I.

Adu-ți aminte de judecata mea, dacă voești să înveți și tu a judecă bine. Moartea se numește *judecată* din două pricini: 1. pentru că orice nebun, orice om stricat și păcătos în ceasul morții — judecă și el, atunci i-se deschid ochii... mintea i-se luminează, de aceea — în locul acesta înțeleptul — cum spun tâlcuitoarii sfinți, face pe unul ce trage de moarte să grăiască așa: *Vezi tu la ce stare am ajuns eu? să mă despăr-*

țesc de lume, de iubiții mei... de toate averile mele... de lucrurile de aci... și să plec din lumea aceasta în altă lume, însoțit numai de faptele mele bune și rele.

Bagă de samă și ține bine în minte cum prețuese eu acuma toate lucrurile din lume: frumșeța, bogățiile, titulele, diragătoriile, vredniciile, cinstirile... învățătura, știința, laudele oamenilor, toate slujbele și a Impăraților, Papilor, Episcopilor. Toate acestea le-aș da pentru un „Tatăl nostru“ și o „Născătoare“ rostite cu evlavie. Bagă de samă apoi și iese aminte, cum prețuese eu acuma faptele bune, umblarea la sfânta biserică, cercetarea Dlui N. Is. Hr. în preasfânta Cuminecătură și în zilele de rând... Cercetarea sântelor taine: Spovedania și Cuminecarea deasă, lăpădarea de păcate, înfrânarea patimilor... Pentru una din acestea fapte bune eu ași cheltui toată averea mea părințească câtă mi-se vine mie... Aduți aminte pururea, cât de puțin cumpănesc pe cântariul unuia ce trage de moarte — toate bunătățile și plăcerile lumii: *Adu-ți aminte de judecata mea, și atunci vei învăța și tu să judeci toată lumea ca un fum: Ou adăvrat, deșărtăciune sunt toate și vieța aceasta este umbră și vis: că așa va fi și a ta...*

(Va urma).

conducea interesele politice ale Rusiei, încrezându-se prea mult în lojalitatea poporului față de dinastie, n'a putut fi abătută dela conduita politică prin sfaturile date. Ea n'a cunoscut poporul Rusiei și s'a înșelat în credința, că poporul iubește dinastia țarului.

*

Membrii vechiului guvern sunt deținuți în fortăreața veche Paul din Petrograd. Sunt tratați tocmai așa după cum prescrieau ei la timpul său să fie tratați deținuții politici.

*

Miljukov a anunțat unui corespondent, că lucrurile de regenerare decurg în ordine. În curând țara întreagă se va alipi nouelor reforme.

Războiul european.

— Telegramme oficiale. —

Budapesta, 26 Martie. Spre sud de canalul Labasse și țărării dela Scarpe lupte violente de artilerie. Pe culmile, ce se estind spre vest de St. Quentin trupele germane au respins atacurile franceze, cauzându-le pier-

deri grele. Inamicul a atacat cu mai multe divizii în secțiunea ce se estinde spre ost de Ailette până la Leiully—Neuville. Atacurile inamicului au fost respinse. În Macedonia și frontul ostic se dau lupte mici de artilerie. La Italia și frontul sud-ostic situația e neschimbată.

Informațiuni.

Din arhidieceză. Concurse: Cu terminul de 20 Aprilie se escrie concurs la parohia *Doștat* (tractul Sebeșului).

Pe acelaș termin se escrie concurs la parohia *Presaca-de-Secaș* din acelaș protopopiat. — Suplicile însoțite de documentele: extras matricular de botez, absolutor teologic, atestat oficios despre purtarea morală și oficioasă eventual și alte documente sunt a-se subșterne până la terminul numit Prea-veneratului Consistor arhiepiscopesc.

Eroul Lateș. Primum următoarea scri-soare: În 11 Martie 1917 a avut loc în biserică gr.-cat. din Sântana de Murăș cununia căpitanului român *Di Simion Lateș* originar din Șerbeni (jurul Reghinului) cu d-șoara *Darina Dolga*, fca fostului inspector de școale *Dumitru Dolga* din Timișoara. Este o datorință a face remarcarea acestei cununii și pe aceasta cale fiindcă mirele, *di Lateș Simion* este un vrednic erou al câmpului de luptă și să ridică prin multele sale merite între cei mai distinși fii ai neamului și patriei noastre. Ca militar activ să află dela începutul războiului pe câmpul de luptă. Pentru

ținuta sa bravă în fața dușmanului a fost decorat cu: *Coroana de fier ordul cavalier, crucea militară pentru merite, signum laudis, și crucea militară de Bavaria.* Distincții înalte, cari nu decorează numai pieptul brav al eroului Lateș, ci și sufletele noastre, cu mângâierea și mândria că și noi dăm patriei noastre eroi distinși. — Dumnezeu să ni-țină la mulți ani să ne mai poată face cinste și de aici înainte! *G. T.*

Ministrul de externe, contele Czernin, însoțit de consilierul Colorado, a călătorit la Berlin pentru a-se consulta cu cancelarul imperial german.

Deputații țărâniei pentru eliberarea ostașilor bătrâni. După știrile ziarelor rusești 23 deputați din partidul țărâniei, au înaintat către noul guvern rusesc o petiție, în care cer concedierea urgentă a ostașilor bătrâni pentru lucrul câmpului.

Giuvaerele Țarevnei. Guvernul rusesc a hotărât ca giuvaerele Țarevnei, în valoare de mai multe milioane, să fie depuse.

Mare explozie de gaz metan în Turda. Luni înainte de amiază a avut loc în Turda o detunătură puternică, care a ruinat mai multe edificii. Catastrofa a obvenit din explozarea gazului adunat într-o pivniță din o țevă nu destul de bine tuchisă. De sub ruinele clădirilor au fost desgropate până acum peste zece cadavre, mai multe de femei. Numărul victimilor, care la tot cazul va fi mare, încă nu se știe, după ce scoaterea cadavrelor de sub ruinele mari decurge cu mare greutate.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

„CONSUM“ societate comercială pe acții în Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. Domnii acționari ai societății comerciale pe acții „Consum“ se invită cu onoare, — în sensul § 18 din statute, — la a XXV (doazeci și cincea) adunare generală ordinară, care se va ține la Blaj în 17 April st. n. 1917 după amiază la 4 ore, în locul „Casinei române“.

Obiectele vor fi:

1. Deschiderea adunării, numirea notarului și esmiterea alor doi membrii pentru supravegherea scutinului și verificarea procesului verbal.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere, bilanțul pe anul 1916, împărțirea profitului curat, darea absolutului și atatorirea marcei de prezență pe 1917.
3. Intregirea direcțiunii.
4. Alegerea comitetului de supraveghere.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare, în persoană sau prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune la cassa societății acțiunile și eventual documentul de plenipotență, cel mult până în 16 April n. la 12 ore din zi.

Blaj, la 14 Martie 1917.

„CONSUM“ societate comercială pe acții.

Direcțiunea.

Raportul comitetului de supraveghere.

Onorată Adunare generală!

Comitetul de supraveghere — conformându-se îndatoririlor ce-i impun statutele — a scontrat cassa, a examinat de repetite ori bilanțele lunari, pe cari confruntându-le cu cărțile de contabilitate, le-a găsit bine deduse.

S'au vizitat magazinele și pivnițele, unde s'a convins despre buna ordine. Același comitet examinând bilanțul de pe anul 1916 și contul profit și pierdere, le primește. De asemenea primește și propune spre aprobare proiectul de împărțirea profitului curat pe 1916 în următoarele sume:

1. Acționarilor	Cor.	4000—
2. Fondului de rezervă	„	4827.44
3. Direcțiunii	„	965.48
4. Directorului executiv	„	289.64
5. Comitetului de supraveghere	„	386.18
6. Conducătorului	„	96.54
7. Personalului	„	193.08
8. Scopuri de binefacere	„	193.08
9. La dispoziția direcțiunii	„	303.45
10. Supradividendă	„	2400—

Cuponul nr 2 să se plătească cu 8 cor. după adunarea generală.

Pe baza acestora propunem Onoratei adunări generale, să binevolască a lua spre știre acest raport, a aproba bilanțul anului 1915 și proiectul de împărțirea profitului curat și a da atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghere absolutor pe anul trecut de gestiune.

Blaj, la 17 Martie 1917.

Contul Bilanț pe anul 1916.

ACTIVE-VAGYON	cor.	fil.
Numărar în cassă — Pénztárkészlet	5972	37
Cheque — Cheque számla	5077	30
Mărfuri — Árukészlet	33880	51
Timbre — Bélyegkészlet	1500	—
Debitori — Adósok	7246	45
Depuneri — Betétek	37502	—
Efecte — Értékek	3000	—
Acțiuni neachitate — Ki nem fizetett részvények	816	—
	94994	63

Mérlegszámla 1916 évre.

PASIVE-TEHER	cor.	fil.
Capital de acțiuni — Részvénytőke	80000	—
Creditori — Hitelezők	1339	74
Profit net — Tiszta nyereség	13654	89
	94994	63

Contul profit și pierdere.

ESİTE-KIADÁS	cor.	fil.
Contribuțiune — Adó	3318	79
Accis — Fogyasztási adó	66	50
Spese curente — Fenntartási költségek	1385	38
Fracht și Porto — Fúvardij és Postabérek	457	66
Salare — Fizetések	6776	50
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	290	—
Chirie — Házbér	2000	—
Competința de timbru — Bélyeg illeték	18	14
Pierdere din 1915 — 1915 évi veszteség	5273	14
Profit net — Tiszta nyereség	13654	89
	33241	—

Nyereség és veszteség számla.

INTRATE-BEVÉTEL	cor.	fil.
Din vânzare de mărfuri — Árucikkek árulásából	32172	35
Interese — Kamatok	1068	65
	33241	—

Blaj, din ședința direcțiunii ținută la 14 Martie 1917.

Gavril Pop m. p.
prezident.

Domșa m. p.

Dr. O. Prie m. p.

G. Precup m. p.

p. comptabilitate:
S. Pop m. p.
membru al direcțiunii.

Ioan Fodor m. p.

Alexiu Pop m. p.

Dionisiu Trifan m. p.

Membrii comitetului de supraveghere.

S'a revăzut și s'a aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine. Blaj, la 23 Martie 1917.